

NASKOVA HIŠA V MARIBORU

NJEN GRADBENI MATERIAL

DR. L. DOKAR - MANTUANI

MARIBOR, NASKOVA HIŠA, PORTAL

l. 1684. last cistercijancev iz Vetrinja (Victring), ki so bili njegovi lastniki vsaj še l. 1708.

V tistih časih je bil beton kot gradbeni material še neznan, mesto njega je služil poleg opeke predvsem kamen. Zlasti vratni in okenski okviri, okrasni deli in sl. so bili kamniti, pa tudi zidovje je bilo pogosto vseskozi iz kamna. Kameni material, ki so ga uporabljali v različnih mestih, je bil — kakor je to povsem naravno — v glavnem odvisen od petrografske zgradbe okolice dotičnega kraja. Mariborska okolica pa ni le geografsko, temveč tudi petrografsko prav raznovrstna, zato je bila dana tukaj možnost, da se je v teku časa menjaval gradbeni material. Zelo zanimive so v tem oziru starejše velike zgradbe, med katere spada poleg grada² predvsem lepa Naskova hiša. Čeravno je poslopje v glavnem gotovo ohranilo svoje prvotno lice, se je moralo vendar v teku dolge dobe obstanka prilagoditi potrebam menjajočih se hišnih lastnikov ter je zaradi tega v posameznih dobah pretrpelo najrazličnejše vzdave in prezidave. Pri tem so segli po raznovrstnem gradbenem materialu, tako da nam služi ugotovljeni kamneni material Naskove hiše kot zanimiv donos k zgodovini stavbarstva v Mariboru.

Sicer le enonadstropna Naskova hiša spada med največje mariborske hiše svojega časa ter je zidana v obliki pravokotnika. Na južni strani ima še prizidek, ki omejuje sedanji kavarniški vrt z vzhoda. Glavni kamneni material, ki je vzidan na vidnih mestih te

¹ Zgodovinski podatki, ki se nanašajo na hišo, so zabeleženi v knjigi »Marburg in Steiermark, seine Umgebung, Bewohner und Geschichte«, dargestellt von Dr. Rudolf Puff, Bd. I. Gratz 1847, p. 37.

² L. Dolar-Mantuani »Mariborski grad«, IV/4, 211—214, 1937.

hiše, je *peščenjak*. Iz njega so narejeni sedaj sivo prepleškan okvir lepega baročnega portala z okraski nad vrati in oba grba grofov Breunerjev, njenih posestnikov v prvi polovici 18. stoletja. Neprekrit je zgoraj zaokroženi okvir severnih vrat na grajskem trgu, ki tvorijo drugi vhod v Berdajsovo trgovino. Ta okvir nosi sklepnik z iniciali AEN in letnico 1830, iz česar spoznamo, da je dal ded sedanjega lastnika Alois Nasko dve leti po tem, ko je bil kupil hišo od nekega Nikolausa Merka, zid za dotična vrata novo prebiti. Poleg sklepnika sta na vsaki strani še vklesani dve košari, ki sta zlato prebarvani. Tudi na prostranem pravokotnem dvorišču sta iz peščenjaka še dva vratna okvira. Manjši, ki je vzidan v severnem dvoriščnem traktu, je bil od sedanjega kavarniškega vhoda na zunanem južnem zidu prenešen na dvorišče, ko se je v hišo vselila kavarna.

Razen teh vratnih okvirov so iz peščenjaka tudi različne posamezne stopnice, kakor: stopnice v veži, ki peljejo v klet, nato prva stopnica v glavnem stopnišču, spodnja pri vходу v pritlično delavnico tvrdke Kager, prag pri vratih poleg drvarnice ter pri kavarniškem vходу in končno dve stopnici pri stranskem stopnišču, ki vodi iz kavarniškega vrta v prvo nadstropje. Dva peščenjakova kvadra sta položena še na zapadnem delu hodnika v prvem nadstropju. Ostale stopnice so skoro vse lesene, pragovi pa običajno že poznejši betonski. S pločami iz peščenjaka je obložen še del glavnega dvorišča kakor tudi del hodnika med hišo in kavarniškim vrtom.

Na vseh teh mestih je peščenjak, kolikor je to razvidno iz neprekritih komadov, med seboj enak, kljub temu, da niso bili dobavljeni vsi deli istočasno. (Zlasti nekatere stopnice so po navedbi hišnega lastnika razmeroma poznega datuma.) Peščenjaki so sive, nekoliko rjavkaste barve in jako enakomerno drobnozrnati. Sicer tako pogoste posamezne konglomeratne lege, ki so v zvezi s povečanjem velikosti zrn ter škodujejo peščenjakovi kakovosti, v materialu Naskove

MARIBOR, NASKOVA HIŠA

hiše ni opaziti. Pač pa vsebujejo tukajšnji peščenjaki vedno še drobne svetle sljudine luskice, ki jih prepoznamo po njihovem bisernem sijaju. Na vsem poslopju so peščenjaki v glavnem dobro ohranjeni, le prag v Kagerjevo delavnico je že precej obrabljen in velika vrata na dvorišču kažejo pri tleh slabo osipavanje. Zlasti 100 let stari vratni okvir v Berdajsovo trgovino kaže komaj sledove prepevanja, ki je izraženo predvsem v nekoliko intenzivnejši rjavkasti barvi. Pač pa je bil tudi ta okvir, kakor so to še ostali, prej prebarvan z oljnato barvo in šele pred kratkim (l. 1935.) očiščen.

Nastopa sedaj vprašanje, od kod izhajajo ti peščenjaki, ki niso le pri tej hiši služili kot gradbeni material, temveč predstavljajo nasprotno glavni kamneni material Maribora do najnovejšega časa. Taki peščenjaki tvorijo gričevje na jugu Ptujskega polja, nastopajo pa tudi deloma v Slovenskih goricah. Posebno v okolici Ptujске gore se nahajajo veliki kamnolomi, ki so zalagali z materialom vso okolico, predvsem mesta Maribor, Ptuj, Sl. Bistrico in celó Ogrsko do Budimpešte.³ Iz peščenjaka so bila izvršena tudi večja dela, kot oblaganje mariborske realne gimnazije do visokega pritličja (l. 1873.). Stebri in oboki železniškega mostu preko Drave v Mariboru (iz leta 1847.) so istotako iz tega materiala.

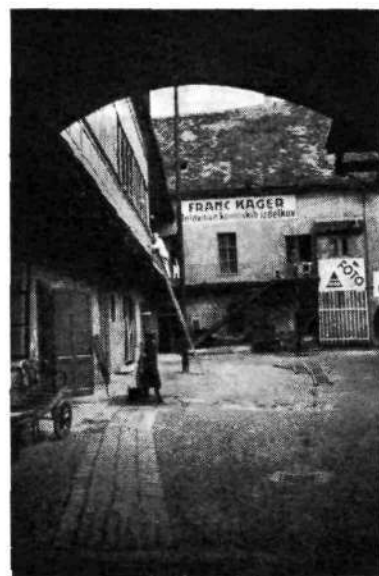
Zanimiva so glavna vrata v Berdajsovo trgovino iz Vetrinjske ulice. Njihov štirioglati vratni okvir, ki je sedaj prepleskan z zeleno sivo oljnato barvo, je iz *litavca*. (Komade litavca iz vrat sem dobila ob priliki popravila vrat pri vselitvi trgovine Berdajs.) Litavci so apnenci, ki imajo svoje ime od Litvanskega gorovja pri Dunaju, kjer so posebno razširjeni. Naziv je prvotno označeval starost dotične apnenčeve tvorbe, sedaj pa je prenešen na porozne apnenice mladega terciarja, ki so posebno bogati na ostankih prej živčih živali in rastlin. Apnenci te vrste so svetle barve, navadno svetlo rumenkasti ali sivkasti ter vsebujejo številne fosile, zlasti alge, koralje, foraminifere, redkeje lupinice školjk itd. Seveda so ti deli le razmeroma redko popolnoma ohranjeni, običajno so deloma zlomljeni ali zdrobljeni. Najfinejši pri zdrobljenju nastali mulj zapolnjuje skupno s kalcitnimi novooblikovanji vmesne prostore med večjimi ostanki organizmov, ki so med seboj lahko (v odvisnosti od vrste litavca) prav trdno zlepljeni. Različek litavca, ki je vzidan v Naskovo hišo, sestoji predvsem iz alg litotamnij ter zlomljenih lupinic školjk in hišic polžev. V algah je videti še s prostim očesom fine cevke-sifone; te alge zvišajo poroznost kamnine, ki je že sicer povzročena po votlinicah med ostanki fosilov. Pri vseh kamninah, ki so tako bogate na luknjicah in votlinicah, obstoja posebno velika nevarnost za tvorbo razpok, če voda, ki jo vskrava kamen po ozkih kapilarah, pozimi zmrzuje, ker se pri tem poveča njena prostornina. Posebno luknjičave vrste litavca pa so lahko proti zmrzavanju prav obstojne, ako so votlinice v njih tako velike, da jih voda ne izpolni popolnoma niti po zmrzavanju.

Litavci nastopajo v veliki množini kot obrežne tvorbe bivšega panonskega morja ter se vlečejo z

³ Podatki g. mestnega arhivarja prof. F. Baša, ki se mu zanje najlepše zahvaljujem.

večjimi ali manjšimi presledki od Moravske, Nižje Avstrije in Štajerske do Hrvaške in segajo še na Kranjsko. Ker tvorijo litavci deloma jako dober in vsled poroznosti lahek gradbeni material, ki je zelo pripraven za klesanje, jih že od nekdanj lomijo v številnih kamnolomih, kakor v Aflenzu, južno od Lipnice v Sl. goricah, ki segajo v rimsko dobo.⁴ Prav veliki so kamnolomi v Vinici na Hrvaškem, južno od Ormoža; oni iz Zagrebške gore, kjer sta posebno znani nahajališči Vrapče in Bizek, pa dajejo glavni gradbeni material Zagreba (katedrala, železniški in navadni most preko Save, palača mestnih podjetij v Zagrebu, komanda aviacije v Zemunu itd.)⁵ V neposredni okolici Maribora nastopajo te vrste apnenci v Sl. goricah, kjer obstojajo stari kamnolomi pri Zg. Dupleku, pa tudi pri Sv. Barbari. Litavec iz Dupleka je razmeroma trd in so ga uporabljali predvsem za regulacijo Drave, oni pri Sv. Barbari je mehkejši in za obdelavo pripravnejši, zaradi česar je prišel v poštev zlasti pri zgradbah.

V prvem nadstropju Naskove hiše gre na dvoriščni strani skoraj krog in krog hodnik, ki je na južnem, zahodnem in deloma severnem traktu popolnoma zaprt v obliki verande, v ostalem delu severnega frakta pa prekrit vsaj s streho, ki sega preko njega. Tla tega hodnika so v južnem in severnem delu iz *gnajsovih* plošč, v zapadnem in vzhodnem, ki ima dostop iz dvorišča in vodi v Kagerjevo delavnico, v katerih je bilo od 1785. do 1806. nameščeno prvo mariborsko gledališče,⁶ so tla lesena. Na obeh hodnikih so gnaj-

MARIBOR, NASKOVA HIŠA, DVORIŠČE

⁴ A. Kieslinger: »Zerstörungen an Steinbauten«. Wien 1932, p. 191—193.

⁵ L. Marić: »Litotamnijski vapnenjak u prirodi i gradjevini«. Tehn. list, 21/22, 296—300 in 23/24, 314—317. 1937.

⁶ Gledališče je zaradi nevarnosti požara odpravil leta 1806. takratni hišni lastnik Leopold Hartnagel, ki je hišo podedoval od Ulricha Hartnagla. Poslednji je kupil to veliko patricijsko hišo l. 1800. od rodbine pl. Bianchi za vsoto 3000 goldinarjev v zlatu, s čimer je prešla hiša v posest meščanov. Stari Hartnagel je moral biti jako premožen, ker je bila njegova last tudi zadnja hiša v sedanji Lekarniški ulici (pri Glavnem trgu). Nad vrati hiše, ki je bila svojčas tudi mestna vojašnica, je namreč vzidana plošča iz belega, najbrž pohorskega marmorja z napisom: »Udalrigus Hartnagel Lederermeister alda, geböhren in Insprugg Anno 1829, derzeit verehelicht mit Theresia, geböhrenen Schunkin, dekten unter Leitung ihres besondern Freundes Andre Fleiss dieses Haus mit 36 Zentner Kupfer, Anno 1794.«

MARIBOR, NASKOVA HIŠA, DVORIŠČE

sove plošče debele 5 do 6 cm, široke kot hodnik približno 1,3 m in celo 3,9 m. Manjše plošče istega materiala so položene tudi na dvorišču pred Wagnerjevo delavnico ter tvorijo podaljšek pločnika na vrtu proti hišnemu prizidku, ki meji vrt nanj na vzhodu.

V prvem trenutku bi kdo utegnil misliti, da so te gnajsove plošče iz Pohorja, saj sestavljajo posebno njegov vzhodni del v veliki meri gnajsi oziroma intenzivno z aplitiskim materialom prepo-

jeni blestniki. Vendar so pohorski gnajsi preveč razpokani, da bi bilo mogoče dobiti iz njih — kolikor mi je znano — tako velike plošče. Pač pa so lomili posebno v drugi polovici prejšnjega stoletja v Golici (Koralpe) gnajsove plošče do dimenzij 3×3 m. Po kraju, kjer so jih pridobivali, so bile daleč naokoli znane pod imenom »Steinzer Platten«.⁷ Kakor marsikateri drugi izvrstni naravni gradbeni material je tudi te plošče izpodrinila uporaba betona. V Mariboru imamo še nekatere pločnike, kakor v Gregorčičevi in Prešernovi ulici ter na začetku Tržaške ceste iz tega materiala. V Naskovo hišo jih je dal kot balkonska tla vstaviti oče sedanjega lastnika pred kakimi 60 do 70 leti.⁸

Zaradi svoje paralelne teksture, to je vzporedne razporejenosti sestavin, ki so razvrščene v fine med seboj vzporedne sloje, gnajsi v splošnem ne predstavljajo posebno dobrega gradbenega materiala. Te plošče pa so se izkazale v teku časa kot zelo trdne, odporne proti vremenskim vplivom in tudi obrabnost je, kakor vidimo na pločnikih, prav majhna. Tembolj je bila interesantna razpoka, ki jo je bilo opazovati na dveh ploščah ob severnem traktu. Razpoka je šla, kot je to razvidno iz slike, vzdolž ograje. Da je počila tako debela in trdna plošča, mora imeti svoj vzrok v preobtežitvi, ne pa v napaki materiala. Na tem mestu se je nahajalo namreč svoj čas, ko je bila v hiši še nameščena usnjarna, dvigalo in so nedodelan material (po navedbi ge. Naskove) deloma odlagali že v prvem nadstropju. Naravno je, da se je ta razpoka, ki se je nahajala v nezaščitenem delu hodnika, vsled zmrzavanja večala in je bilo treba obe plošči l. 1936. nadomestiti.

Material na do sedaj popisanih delih je poznejši od zidanja hiše. Vendar obstoja možnost dobiti vpogled tudi v njen nedvomno najstarejši gradbeni material. Ob priliki izbijanja izložbenih oken, ki jih hiša prvotno ni imela, so dognali, da so vsaj zunanji zidovi

v celoti iz kamna. Nekateri teh kamnov se nahajajo še shranjeni pri drvarnici na dvorišču. Na podlagi tega materiala lahko sklepamo, da tvorijo zidove predvsem veliki nepravilni komadi drobnozrnatega sivkastega peščenjaka. Poleg tega se nahajajo vmes še posamezni kosi litavca in *kristalinskega skriljavca*. Poslednji je, kakor že ime pove, izrazito skriljav, najfineje zrnat in sivozeleno barvan. Mestoma je njegova barva zaradi tvorbe rjavega železovca, ki je nastal najbrž iz železnega kršca (pirita), rjavkasta. Posamezna medeninastorumena zrnca pirita vidimo še sedaj s prostim očesom, ako se pa poslužujemo mikroskopa, opazimo, da je kamnina vsa polna piritovih zrn, ki so fino razpršeni po njej. Njene glavne sestavine pa so: zelene luske mehkega hlorita, najdrobnejša brezbarvna kremenova in nekoliko večja kalcitova zrnca. Vse sestavine so razvrščene v fine med seboj vzporedne sloje in povzročajo s tem skriljavost kamnine, ki jo lahko točneje opredelimo kot kalcitohloritov skriljavec. Takšna kamnina predstavlja jako slab gradbeni material in kaže, da pri gradnji hiš takrat niso bili preveč izbirčni. Vendar se je pa tudi tak material, vzdan v dele samo po sebi zelo debelega zidu in to na mestih, ki niso izpostavljena prevelikemu pritisku ali pa zunanjim vremenskim vplivom, lahko čisto dobro držal, kar vidimo med drugim tudi na tem, da so piritova zrnca mestoma še popolnoma sveža, kljub temu, da je bila kamnina tako dolgo vzdana. Skriljavec take vrste nahajamo na Pohorju in izhajajo tudi ti komadi ali neposredno iz Pohorja ali pa že iz poznejših dravskih naplavin.

V severnem dvoriščnem traktu, kjer se nahaja sedaj skladišče trgovine Berdajs, je bil svojčas hlev. V njem so ohranjena štiri marmornata korita za oves, ki so bila vzdana v steno morda takrat, ko je bila hiša še nova. Vsako korito je napravljeno iz enega komada (monolita). Obstojata dve vrsti in je mera dveh manjših, čisto preprostih: dolžina 75 cm, širina 40 cm, višina 26 cm; večjih in nekoliko skulpturiranih pa analogno $100 \times 50 \times 26$ cm ter debelina 10 cm. Korita, ki so v splošnem še dobro ohranjena — le dve sta nekoliko nalomljena na enem mestu — so iz belega sedaj nekoliko rumenkastega pohorskega *marmorja*, ki nastopa v večjih skladih zlasti na vzhodnem in južnem Pohorju med kamninami, ki obdajajo glavno maso tonalita. Stari kamnolomi, med temi tudi nekateri, ki segajo v rimsko dobo, so znani zlasti iz Planice, Šmartna, iz doline Bistrice nad Sl. Bistrico, iz okolice Žreč ter Vitanja. Sedaj se uporablja marmor le še za material na Pohorskih cestah, nato za regulacijo Dravinje pri Žrečah in lokalno za dobivanje apna. Nagrobniki, ki se nahajajo še sedaj v kamnoseški trgovini, so skoro izključno le predelani starejši komadi.

MARIBOR, VSLED PREOBTEŽBE POČENA PLOŠČA

⁷ A. Kieslinger, l. c., p. 307—308.

⁸ Navedba sedanjega lastnika Karla Naska, ki se njemu in njegovi gospej na tem mestu zahvaljujem za podatke in ljubeznivost, s katero sta mi šla na roko.

Kot čisto nov material nastopa v hiši še *tonalit* — pohorski granit, čigar drobne kocke so bile položene v veži leta 1936. Z nekoliko večjimi tonalitnimi kockami, kakor so bile prej splošno v rabi, je bila veža že prej tlakovana. Ker so bile kocke že močno obrabljene, so jih zamenjali z novimi, stare pa so obrnjene položili na delu dvorišča. Sive, drobno do srednjezrnatne tonalitne kocke, ki predstavljajo najboljši kamneni gradbeni material Slovenije in s katerimi so tla-

⁹ L. Dolar-Mantuani: »Tonaliti na Pohorju, tako zvani pohorski tonaliti«, Tehnika in gospodarstvo. 1938. Priloga 16—32.

KRONIKA MESTA LJUBLJANE ZA LETA 1931.

PIŠE BORIS WIDER

JANUAR

2. Semkaj je prispel in prevzel svoje službeno mesto novi komandant dravske divizije general Bogoljub Ilič. — Ban dravske banovine dr. Marušič je reorganiziral okrajne cestne odbore tako, da bo odslej za vsak politični okraj samo en cestni odbor, v katerem je združenih po več prejšnjih samostojnih cestnih odborov. V novi okrajni cestni odbor v Ljubljani so imenovani: dr. Puc Dinko, župan v Ljubljani, načelnik, prof. Jarc Evgen, podžupan, prvi namestnik, Birtič Pavel, posestnik na Stari Vrhniki, drugi namestnik, ing. Paulin Josip, tretji namestnik, odborniki: ing. Zupančič Franc, Turk Josip, posestnik, Olup Josip, trgovec, vsi v Ljubljani; Hvastja Ivan, posestnik v Savljah, Jamšek Ivan, posestnik v Zg. Kašlju, Babnik Valentin, kmet v Glinici, Šenk Ivan, posestnik na Igu, Grad Ivan, posestnik v Beričevem, Vrhovec Stanislav, posestnik v Vrhovcih; Probec Josip, posestnik na Črnem vrhu, Medved Ivan, posestnik v Tacnu, Lapajne Ivan, industrijec v Mostah, Perme Josip, posestnik in župan v Panovi vasi, Petrič Ivan, posestnik in župan v Borovnici, Brunčič Ivan, posestnik v Štepanji vasi, in Vrhovec Anton, posestnik v Horjulu. — Umrl je Ivan Tokan, referent Delavske zbornice v Ljubljani. — Odvetniška zbornica v Ljubljani je objavila imenik odvetnikov na ozemlju dravske banovine, ki obsega po stanju z dne 31. decembra 1930. 247 odvetnikov. Od teh jih je 82 v Ljubljani.

8. Na seji občinskega sveta se je župan dr. Puc spominjal pokojnega francoskega maršala Joffrea, ob čigar smrti je poslal pariškemu županu sožalno brzojavko. Dalje se je spominjal druge obletnice 6. januarja. Sporočil je tudi, da je občina Paračin krstila eno svojih ulic za »Ljubljansko ulico«. Potem je prečital pritožbo mestne občine, poslano banski upravi v zadevi združitve mesta Ljubljane s cestnim okrajem ljubljanske okolice, ki pomeni za ljubljansko prebivalstvo prav katastrofalno obremenitev, ker bo poleg sedanjih davkov uvedena še nova okrajna doklada v znesku 20 %. Glavni del bremen cestnega okraja bo morala nositi Ljubljana, ki pa bo kljub temu v cestnem odboru v veliki manjšini in tako ne bo mogla izdatno braniti svojih interesov. Zato predlaga v svoji pritožbi mestna občina, naj ostane Ljubljana še nadalje samostojen cestni okraj. Če pa je to nemogoče, naj bi se vsaj ohranilo dosedanje prispevno razmerje banovine in se za drugi primer predlaga, da se proglasijo za banovinske ceste v Ljubljani: Prešernova ulica—Sv. Petra cesta—Zaloška cesta; Stritarjeva ulica—Pred škofijo—Poljanska cesta; Jegličeva cesta—Šmartinska cesta; Hradečkega vas; Vilharjeva cesta; Za gradom—Streliška ulica; Izanska cesta; Vodnikova cesta; Erjavčeva cesta—Cesta na Rožnik in Cesta dveh cesarjev. — Zapriseženi so bili novi občinski svetniki, imenovani z odlokom notranjega ministra lansko leto. — Sklenjeno je bilo odkupiti 7000 m² sveta od posestnika Mudrovčiča za regulacijo Šempetrskega predmestja. — Za ureditev Černetove ulice v Šiški so odstopili posestniki izdatne parcele, le tvrdka Knez zahteva

kovane skoro vse glavne ulice Maribora, Ljubljane in drugih mest, izhajajo iz znanih velikih kamnolomov v Josipdolu pri Ribnici⁹ na Pohorju.

Ako pregledamo ob koncu ves kamneni material, ki je vzidan v Naskovo hišo, vidimo zanimivo dejstvo, da je bilo na eni sami zgradbi uporabljenih v teku časa šest različnih vrst kamnin, ki pripadajo vsem trem glavnim petrografskim skupinam. Magmatične kamnine so zastopane po tonalitu, sedimenti po peščenjaku in litavcu, od metamorfih kamnin pa so uporabljeni gnajs, skriljavec in marmor. Vendar so se vse kamnine, ki so služile v odgovarjajoče svrhe, kot vidimo, dobro obnesle.

za 1 m² 150 din, zato se uvede razlastitveno postopanje. — Slovesno je bil odprt Trgovski dom v Gregorčičevi ulici, dočim je bil istega dne spravljen pod streho Dom grafikov na vogalu Miklošičeve in Masarykove ceste.

11. Svečano je bilo odprto renovirano drsališče »Ilirije« v Tivoliju pod Cekinovim gradom. — V 75. letu starosti je umrl Matevž Ježek, bivši mizar in meščan ljubljanski. Meščanstvo mu je podelila mestna občina ljubljanska, ko je obhajal 40-letnico nepretrganega službovanja pri mizarskem mojstru Matjanu na Dunajski cesti.

13. Kmetijska družba v Ljubljani je poslala vladi vlogo, v kateri prosi, da se prepove kmečki mladini izpod 18 let delo v tovarnah, s čimer bi se preprečilo pomanjkanje delovnih moči na deželi. — Ljubljanska borza je objavila statistiko prometa v lanskem letu. Devizni promet je dosegel višino 957'3 milijona din in je bil za 21'4 milijona din manjši nego v letu 1929. in le za malenkost večji kakor v letu 1928. Blagovni promet pa je dosegel lani 976'2 milijona din, po količini pa 2001 vagon lesa in 417 vagonov žita. Promet z lesom je padel za 796 vagonov.

15. S kraljevim ukazom je imenovan za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra kraljevskega poslanstva v Pragi dr. Albert Kramer, bivši minister in član Vrhovnega zakonodajnega sveta. — S kraljevim ukazom so imenovani na ljubljanski univerzi za rednega profesorja tehnične fakultete Teodor Grudinski, za rednega profesorja pravne fakultete Aleksander Maklecov, za docenta filozofske fakultete pa dr. Roman Kenk. — Kralj je podpisal in proglasil zakon o zdravnikih in zdravniških zbornicah, ki jih bo deset v državi in bodo tvorile skupno zvezo. — Mestni gasilski urad in reševalna postaja sta objavila statistiko za lansko leto. V mestu je bilo lani 20 malih požarov, 3 srednji ter 4 dimniški, dočim so mestni poklicni gasilci pomagali gasiti 3 velike požare izven mesta. Z reševalnimi vozovi in avtomobili je bilo prepepljenih 2917 bolnikov iz Ljubljane in drugih krajev dravske banovine. Požarno policijska komisija je pregledala hiše v 18 ljubljanskih ulicah in cestah, oz. trgih. Ostale pridejo na vrsto letos. Gasilski urad je štel: 1 poveljnika, 1 telefonista, 8 gasilcev in 3 šoferje, reševalna postaja pa 1 telefonista, 2 šoferja ter 6 reševalcev.

20. Banski svet dravske banovine se je sešel na svoje prvo zasedanje, da sprejme novi banovinski proračun, ki znaša 119,964.015 din dohodkov in prav toliko izdatkov.

24. Za predsednika deželnega sodišča v Ljubljani je s kraljevim ukazom imenovan Peter Keršič, doslej apelačijski sodnik v Ljubljani. — Pravosodni minister je v smislu novega notarskega zakona na novo sistemiziral notarska mesta; v Ljubljani je določenih 5 mest.

31. V zbornici univerze je bila svečana promocija prezidenta Masaryka za častnega doktorja filozofske fakultete univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. Zastopnik prezidenta je bil češkoslovaški poslanik na našem dvoru, dr. Robert Flieder, prosvetnega ministra je zastopal dr. Niko Zupanič, promotor pa je bil univ. prof. dr. Kidrič.